

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Aktuelles im Sachunterricht : eine didaktische Herausforderung / [Co je aktuální ve věcném vyučování : didaktická výzva] / Beate Blaseio -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschulunterricht Sachunterricht -- ISSN 1865-4991 -- Roč. 67, č. 2 (Juni) (2020), s. 4-8.

Jedním z úkolů věcného vyučování je uchopit ta témata, která jsou v současné společnosti, politické a ekonomické situaci aktuální (pandemie koronaviru, migrace, inkluze, biodiverzita, změna klimatu, bytová krize, bezdomovectví). Zároveň je třeba zohlednit technický pokrok a aspekty digitalizace. Úvodní příspěvek některá z aktuálních témat představuje a zároveň se zamýšlí nad tím, jakým způsobem jevy současného světa vyložit žákům v hodinách věcného vyučování.

základní škola ; věcné vyučování ; vyučovací hodina ; společnost ; politika ; žák ; ekonomické podmínky ; současnost ; migrace ; klima ; byt ; vědeckotechnický rozvoj ; digitalizace ; výklad ; pandemie ; koronavirus ; inkluze ; biodiverzita ; bezdomovectví

<http://katalog.npmk.cz/documents/517346>

2.

Becoming productive 21st century citizens : a systematic review uncovering design principles for integrating community service learning into higher education courses / [Jak se stát produktivním občanem v 21. století : systematický přehled přístupů k návrhu integrovat učení komunitních služeb do kurzů vysokých škol] / Geertje Tijsma, Femke Hilverda, Aukelien Scheffelaar, Sven Alders, Linda Schoonmade, Nadine Blignaut, Marjolein Zweekhorst -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 62, č. 4 (December) (2020), s. 390-413.

Aby se ze studentů stali produktivní občané 21. století, je třeba, aby se vysoké školy začaly více orientovat na společnost. Důležité v tomto ohledu je učení v rámci komunitní služby (CSL), které přináší benefity jak studentovi, tak i veřejnosti zvyšováním jejich akademických i osobních kompetencí. Prezentovaná studie se soustřeďuje na návrhy základních principů, které mají napomoci koordinátorům zavádět CSL do akademických programů jejich škol. Analýza vědecké literatury ukázala na tři důležité principy implementace: 1) sladit cíl vyučování s jeho formátem, 2) založit partnerství s komunitním partnerem, 3) definovat reflektivní a hodnotící strategie. Tyto

výsledky pomáhají koordinátorům kurzů v jejich úsilí zařazovat CSL do školních programů, a tak zvyšovat školní i osobní kompetence studentů.

vysoká škola ; vztah škola-veřejnost ; společenství ; učení ; společnost ; služby ; způsobilost ; analýza vědecké literatury ; cíl výuky ; občanská účast ; občanství ; Nizozemsko ; principy ; koordinátor komunitního vzdělávání ; koordinátor ; století 21

<http://katalog.npmk.cz/documents/517238>

3.

Cultural reproduction theory and schooling : the relationship between student capital and opportunity to learn / [Teorie kulturní reprodukce a vzdělávání : vztah mezi kapitálem studenta a příležitostí učit se] / Alison Wilson, Angela Urick -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 127, č. 2 (February) (2020/2021), s. 193-232.

Hlavním cílem této studie je rozšířit literaturu o reprodukční teorii ve školách zkoumáním vztahu mezi kulturním prostředím studenta a jeho školním prospěchem. Autorky využily data z programu PISA 2012 pro výuku matematiky u 15letých žáků. Zkoumali kulturní kapitál žáků a jejich příležitosti k učení. Zjistili, že důležitá je role školy, která často nabízí rozdílné zkušenosti s učním, a tím napomáhá vzniku rozdílných studijních výsledků u žáků. Žáci, kteří mají lepší přístup k mimoškolním zdrojům, mají i lepší možnosti naučit se řešit příklady v hodinách matematiky. Tyto výsledky by měly přimět politiky z oblasti vzdělávání, aby si začali více všímat vzorců stratifikace a nerovností žáků ve školách.

žák ; prospěch ; učení ; působení ; kulturní zázemí ; matematika ; řešení úloh ; mimoškolní vzdělávání ; sociální prostředí ; teorie ; Programme for International Student Assessment ; Spojené státy americké ; reprodukce

<http://katalog.npmk.cz/documents/517740>

4.

The educational trajectory of newly arrived migrant students : insights from a structural analysis of cultural capital / [Vzdělávací dráha nově příchozích studentů-migrantů : vhlad do strukturální analýzy kulturního kapitálu] / Laura Emery, Bram Spruyt, Simon Boone, Piet Van Avermaet -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 62, č. 1 (March) (2020), s. 18-34.

Belgická studie zkoumala, jak jsou prvky spojené s kulturním kapitálem - zejména smysl pro oprávnění a strategické znalosti - důležité pro vzdělávací trajektorie nových studentů z řad imigrantů. Proběhly rozhovory s 33 studenty, kteří popisovali své trajektorie vzdělávání; data byla

kvalitativně analyzována. Ukázaly se rozdíly v akčních strategiích mezi studenty ve všeobecném sekundárním vzdělávání a odborném sekundárním vzdělávání. Nabízí se otázka, proč jsou někteří studenti-imigranti úspěšní v akademickém vzdělávání a jiní ne. Vyšly najevo faktory, které produkují tyto nerovnosti - jde zejména o posun přístupu zaměřeného na zdroje k přístupu zaměřenému na strategie.

vzdělávání ; vzdělávání cizinců ; přistěhovalce ; vzdělávací dráha ; střední všeobecně vzdělávací škola ; střední odborná škola ; komparace ; hodnocení žáka ; strategie učení ; výzkum ; kvalitativní analýza ; zdroj

<http://katalog.npmk.cz/documents/516794>

5.

Ekologo-poznavateľnoje razvitije detej : novyje podchody k ekologičeskomu vospitaniju / [Ekologicko-poznávací rozvoj dětí : nové přístupy k ekologické výchově] / Svetlana Nikolajevna Nikolajeva, Julija Michajlovna Kuznecova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 93, č. 1 (2021), s. 35-39.

Článek se zaměřuje na problém kognitivního rozvoje předškoláků v systému ekologické výchovy. Nabízí analýzu různých druhů činností, které jsou součástí tohoto systému, s cílem objasnit jejich rozvíjející funkce. Důležité jsou: modelování, kalendář přírody, výuková činnost. Děti by měly vědět něco o lesích, zvířatech a rostlinách, kontinentech a sluneční soustavě.

předškolní výchova ; předškolní dítě ; ekologická výchova ; činnost ; rozvíjení schopností ; poznávací proces ; živočich ; rostlina ; Rusko ; les ; sluneční soustava

<http://katalog.npmk.cz/documents/517280>

6.

Emotional labour, teaching and burnout : investigating complex relationships / [Emoční námaha, výuka a vyhoření : zkoumání komplexních vztahů] / Grayson Bodenheimer, Stef M. Shuster -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 62, č. 1 (March) (2020), s. 63-76.

Stejně jako ostatní profese zaměřené na služby, i učitelství vyžaduje vysoké emocionální nasazení. Učitelé používají emoce v mnoha nuancích, a to vždy s vysokým stupněm kontroly. Článek zkoumá odbornou literaturu o emocionálním nasazení a syndromu vyhoření u učitelů. Dívá se na problém z úhlu současného donucení a sebeovládání a bere v úvahu vzdělávací politiku, zodpovědnost a interpersonální dynamiku v každodenním životě školských učitelů. Autoři článku zjistili, že vzájemně provázaná strukturální a interakční úroveň očekávání emočního nasazení zvyšuje pravděpodobnost vyhoření. Navrhují další směry v jeho výzkumu.

vztah učitel-žák ; emoce ; učitel ; chování žáka ; chování učitele ; pedagogické povolání ; interpersonální vztahy ; sebeovládání ; stres ; působení ; syndrom vyhoření ; analýza vědecké literatury ; Spojené státy americké

<http://katalog.npmk.cz/documents/516797>

7.

Gender associations and musical instruments : understanding the responses of nursery-aged children / [Genderové asociace a hudební nástroje : jak chápat reakce předškolních dětí] /

Nigel Marshall, Kagari Shibasaki -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 62, č. 4 (December) (2020), s. 455-473.

Společnost je genderově rozdělena a vžitá genderová postoje často zabrání lidem, aby se věnovali tomu, k čemu mají předpoklady. Předložená stručná studie se zaměřuje na genderové stereotypy, které lze vysledovat již u dětí do tří let věku; týká se genderových rozdílů při poslechu různých hudebních nástrojů. Zúčastnilo se jí 83 dětí z pěti mateřských škol v Anglii. Děti naslouchaly hudebním ukázkám, které měly charakterizovat výběrem obrázků. Ukázalo se, že jejich rozhodnutí byla výsledkem jejich chápání "moci", bez ohledu na to, jestli měly přímou nebo nepřímou znalost nástroje (ukázky, k jakým nástrojům přiřazovaly jaký gender). Dokonce i děti nejnižšího věku měly dostatek zkušeností s genderem a jeho rolí v různých životních situacích. Je třeba dalších výzkumů na téma, jak děti vnímají a zpracovávají své genderové role.

předškolní dítě ; předškolní věk ; gender ; pohlavní rozdíl ; poslech ; hudební nástroj ; stereotyp ; zkušenost ; vnímání ; mateřská škola ; Anglie

<http://katalog.npmk.cz/documents/517243>

8.

Safe spaces? : a social-ecological perspective on student perceptions of safety in the environment of the school canteen / [Bezpečné prostory? : sociálně-ekologická perspektiva na téma jak žáci vnímají bezpečnost v prostředí školní jídelny] /

Paul Horton, Camilla Forsberg -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 62, č. 1 (March) (2020), s. 95-110.

Švédský výzkum se zabýval problémem bezpečnosti žáků a jejich pocitů osobní pohody, které bývají ohroženy v místech, co nejsou často sledována, např. ve školní jídelně. O školní jídelně se často mluví jako o místě, kde dochází k šikaně a dalšímu konfliktnímu chování, ale není přesně známo, proč právě tam se žáci ocitají v nebezpečí. Analyzováno bylo 1500 odpovědí školáků ve věku 9 - 12 let. Vyšla najevo tato klíčová témata: prostorové omezení, omezený čas, riziko

sociálních konfliktů a negativní akce ostatních. Závěr zní: nejde jen o to, zkoumat sociální kontext školních konfliktů, ale i místa, kde se odehrávají.

vztahy mezi vrstevníky ; nesprávné chování ; jídelna ; šikanování ; bezpečnost ; sociální konflikt ; žák ; chování žáka ; školní stravování ; Švédsko ; věk 9-12

<http://katalog.npmk.cz/documents/516810>

9.

School principals' time use for interaction with individual students : macro contexts, organizational conditions, and student outcomes / [Čas ředitelů škol věnovaný interakcím s jednotlivými studenty : makrokontexty, podmínky jeho organizace a výsledky studentů] / Moosung Lee, Ji Hoon Ryoo, Allan Walker -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 127, č. 2 (February) (2020/2021), s. 303-344.

Předložená studie se zaměřuje na využití času, který ředitelé škol věnují interakci s jednotlivými studenty. Hledala odpovědi na otázky: 1) je čas, který ředitel věnuje studentovi, spojen s prospěchem a pocitem bezpečnosti studenta ve škole? 2) Jak se čas ředitele věnovaný studentovi liší napříč různými společnostmi? Ke srovnání těchto faktorů využili autoři data z mezinárodního výzkumu PIRLS 2012. Zkoumány byly Spojené státy americké a západoevropské státy na jedné straně a nezápadní státy na straně druhé. Výsledky poukazují na velké rozdíly mezi nimi.

žák ; ředitel školy ; vztah učitel-žák ; rozšířené vyučování ; organizace času ; působení ; prospěch ; bezpečnost ; společnost ; komparace ; interakce ; Spojené státy americké ; Západ ; čas

<http://katalog.npmk.cz/documents/517743>

10.

Social'naja ekskluzija v detskom sadu / [Sociální vyloučení v mateřské škole] / Julija Jevgen'jevna Guseva, Galina Vjačeslavovna Semenova, Oľga Valer'jevna Rudychina -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 10

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 93, č. 1 (2021), s. 7-14.

Ačkoliv trendem ve vzdělávání je inkluze znevýhodněných dětí do běžných tříd, často dochází k opačnému jevu - k exkluzi neboli sociálnímu vyloučení dětí s různými příznaky ze sféry osobních i skupinových vztahů v mateřské škole. U dětí vyloučených ze skupiny to může zanechat následky v jejich dalším životě. Autorky sledovaly exkluzi v mateřské škole a všimaly si jevů, kdy znevýhodněné dítě vyloučí z kolektivu 1) sám pedagog, 2) skupina vrstevníků. Mohou mít formu ignorance nebo šikany. Výsledky studie v závěru článku.

sociální vyloučení ; interpersonální distance ; postižený ; handicap ; vztahy mezi vrstevníky ; vztah učitel-žák ; interpersonální vztahy ; šikanování ; Rusko ; ignorace

<http://katalog.npmk.cz/documents/517269>

11.

Sources of professional support : patterns of teachers' curation of instructional resources in social media / [Zdroje profesní podpory : vzorce, podle kterých učitelé kontrolují zdroje v sociálních médiích] / Kaitlin Torphy, Yuqing Liu, Sihua Hu, Zixi Chen -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 127, č. 1 (November 2020) (2020/2021), s. 13-47.

Existuje mnoho způsobů, jak pedagogové využívají digitální technologie při výuce - např. někdo je využívá kreativně a někdo jen z povinnosti, jaký vztah k nim má apod. V poslední době dochází k tomu, že učitelé stále častěji využívají jako zdroj výuky i zdroj profesních znalostí sociální sítě. Článek zkoumá popudy pedagogů k profesionální prezentaci informací a zdrojů výuky na sociálních sítích a všímá si, jak jsou sdíleny. Věnuje se také zdrojům, které učitelé využívají pro své prezentace. Výsledky v tabulkách a schématech.

učitel ; forma výuky ; informační technologie ; znalost ; odborný rozvoj zaměstnanců ; informační pramen ; Spojené státy americké ; sociální sítě ; zdroje vědomostní ; práce učitele

<http://katalog.npmk.cz/documents/517315>

12.

Understanding bullying from young people's perspectives : an exploratory study / [Jak rozumět šikaně z pohledu mládeže : výzkumná studie] / Lisa Hellström, Adrian Lundberg -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 62, č. 4 (December) (2020), s. 414-433.

Dostupné definice šikany jsou většinou koncipovány z hlediska dospělého člověka. Předložená studie zkoumá šikanu z pohledu mládeže. Dotazníky byly rozdány 29 dětem ve věku 11 a 13 let. Žáci měli označovat typy, způsoby a kontext šikanování. Výstupem byly dva názory, které byly kvalitativně analyzovány a popsány. Starší žáci popisovali šikanu probíhající mimo kyberprostor jako vážnější ve srovnání s kyberšikanou. Mladší žáci popisovali šikanu v soukromých prostředích jako horší, kdežto u starších žáků byla považována za agresivnější šikanu na veřejnosti. Dospělí by se měli zaměřit na chování žáků v kyberprostoru i mimo něj a na šikanu v soukromých prostředích, spíše než na prevenci zaměřenou na stigma a ostudu.

šikanování ; kyberšikana ; postoj žáka ; názor ; vztahy mezi vrstevníky ; nesprávné chování ; prostředí ; agresivita ; prevence ; Švédsko ; soukromí ; věk 11 ; věk 13

<http://katalog.npmk.cz/documents/517239>

13.

Von der Ästhetik der Sachen zur ästhetischen Bildung : ästhetisches Lernen im Sachunterricht / [Od estetiky věcí k estetické výchově : učení estetiky ve věcném vyučování] / Stefan Scheuerer, Steffen Wittkowske -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschulunterricht Sachunterricht -- ISSN 1865-4991 -- Roč. 67, č. 3 (September) (2020), s. 4-8.

Autoři článku se věnují možnostem, jak učit estetiky v hodinách věcného vyučování v základních školách. K estetické výchově patří způsob, jak vnímat souvislosti mezi estetickými dimenzemi věcí a jak posuzovat estetický význam věcí v širším kontextu (historickém, společenském, kulturním, ekologickém). Příklady tvůrčích činností na hodinách věcného vyučování, jež u dětí rozvíjejí cit pro estetiku.

základní škola ; věcné vyučování ; vyučovací hodina ; estetická výchova ; estetika ; dítě ; význam ; historické hledisko ; společnost ; kultura ; ekologie ; tvůrčí činnosti ; cit ; rozvoj

<http://katalog.npmk.cz/documents/517362>

14.

When protons were gendered : women in the School of Physics and Mathematics of the University of Athens (1922 -1967) / [Když protony získaly svůj gender : ženy na Fakultě fyziky a matematiky Univerzity v Athénách] / Panagiotis Kimourtzis, Vicky Sigountou – eng

In: Paedagogica historica -- ISSN 0030-9230 -- Roč. 56, č. 6 (December) (2020), s. 787-806.

První ženy se v řeckých vysokoškolských učitelských sborech začaly objevovat v letech 1922 - 1967, a to po dlouhé době tvrdých zápasů plných překážek. Článek se zaměřuje na Fakultu fyziky a matematiky Univerzity v Athénách a informuje o zkušenostech tamních lektorek. Zabývá se i genderovými charakteristikami, které pronikly do života vysokých škol i výzkumných pracovišť v kontextu společenských tříd, osobních i pracovních vztahů a politiky. Popisuje život na univerzitách, jak v institucích, tak v mikrokosmech (konkurence, soutěžení, vědecké kontroverze, místní hierarchie apod.).

vysokoškolské studium ; vysokoškolské vzdělání ; univerzita ; vzdělávání žen ; zkušenost ; profesní dráha ; výzkumný pracovník ; gender ; pracovní vztahy ; soutěžení ; konkurence ; Řecko ; Athény (Řecko) ; osobní život

<http://katalog.npmk.cz/documents/516792>

15.

Young people's mental health : exploring the gap between expectation and experience / [Duševní zdraví mladých lidí : zkoumání rozdílu mezi očekáváním a zkušeností] / Betina Jacobsen, Iben Nørup -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 62, č. 3 (September) (2020), s. 249-265.

Výzkum na zdánlivě paradoxní téma - proč mladí lidé pociťují stále větší stres v zemi, kterou charakterizuje bohatství, dobré sociální podmínky a dobrá sociální mobilita (Dánsko). Mladí lidé poukazovali zejména na vysoké nároky a tlak na výkon, na pochybnosti o sobě samotných a na pocity, jejichž odhalování je tabu, jako na hlavní faktory, které zapříčiňují zranitelnost a problémy s duševním zdravím. V tomto ohledu se zhoršené psychické zdraví studentů nezdá být paradoxem. Je to naopak racionální odpověď na společenské změny, které přímo ovlivňují dobré sociální podmínky. Pro mládež se jeví jako důležitá schopnost vyhýbat se sociálním, edukačním a pracovním neúspěchům.

mládež ; duševní zdraví ; psychika ; stres ; sebepojetí ; sebedůvěra ; emoce ; společenská změna ; sociální mobilita ; neúspěch ; výkon ; výkonnost ; Dánsko ; zranitelnost ; sociální podmínky

<http://katalog.npmk.cz/documents/517117>